

2817

מדינת ישראל
הכנסת

ש.פ.

פרוטוקול מס. 26/2

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים, שהתקיימה ביום
ג', כ"ט בסיון תשי"ח - 17.6.58, בשעה 09.00.

נכחים - חברי הוועדה:

- מ. ארם - היו"ר
- ב. ארדיטי
- ב. צ. הראל
- פ. זוארץ
- ח. יהודה
- ש. כפרי
- א. ענאס
- י. ניצני

מזמנים:

מר ברסלע - מנהל משרד הסעד
 גב' הוטנר { מטעם משרד הסעד.
 גב' לינוביץ }

סדר-היום: בעיית הילדים המפגרים.

- - - - -

היו"ר מ. ארם: אני פותח את הישיבה.

רשות הדיבור לנציגי משרד הסעד.

מר ברסלע: אנחנו שותפים לפקפוקים של חברי הכנסת ביחס לניסוח
 הצד החוקי. אני מדבר על עצם הדבר, אם יש צורך
 בטיפול תחוקתי בבעיה זו או לא. אני רוצה לומר שגם אצלנו יש פקפוקים
 שאילו היו ממציאים לנו חוק שמחייב אשפוז ילדים מפגרים, אינני יודע
 אם היינו יכולים לעמוד בפני זה, משום שלא נבדקה הבעיה די צרכה.
 (ב) אין בידינו כסף כדי לפתור את כל הבעיה. (ג) אין לנו פרסונל
 מתאים. אין לנו ספק, שלמרות העובדה שהחוק לחולי רוח, למשל, לא פתר
 את הבעיה במאת האחוזים, אך הוא קידם אותה יותר והיתה נשארת ללא חוק.

אם ניקח את מספר המיטות שהיו לחולי רוח עם קום המדינה לעומת מספר המיטות שיטון כיום, אז נראה שישנה התקדמות ניכרת; גם עם בצוע החוק לחולי רוח גדל מספר המיטות (ב"צ הראל: לא נוספה אף מיטה אחת).

מכל מקום, אנו חשים בהתקדמות-מה, העובדות הסוציאליות מטפלות ומזרזות את ענין אשפוז חולי הנפש בבתי-החולים. אנחנו יודעים שהמצב הוא, במידה ניכרת, טוב יותר משהיה לפני שנים אחדות. לכן אנו רוצים שהטיפול בילדים המפגרים יהיה בצורה חוקית. היינו זהירים ולכן הצענו חובת רישום.

הטלנו חובת רישום של עוורים, ובעיקר של תינוקות אשר לא יכולנו להגיע למקורות. לפי השערותנו, יש למעלה מ-2000 עוורים. למרות שפעולת הרישום נעשתה ביחד עם משרד החינוך, מלבן ועוד, לא הצענו למאה אחוז של רישום. הוא הדין לגבי הילדים המפגרים. איננו יודעים את הכמות ולא את הסוגים. אנחנו מדברים כאן על הסוגים הקשים ביותר, ולכן אמרנו כי תמונה ועדה אשר תבדוק ותמייין את הסוגים של הילדים.

איננו מציעים חוק ומידת עונשים. אנחנו מציעים רישום על מנת שזה יקרב אותנו למקורות ידיעה.

תוצאות המחקר תהיינה מוגבלות מבלי שתהיה אפשרות להגיע למכסימום של אינפורמציה על כך. מובן שראשית האינפורמציה תהיה לגבי התיקים שיטנם אצלנו; יהיה ודאי צורך לבדוק אותם מחדש. עד אשר אנו מעבירים את הילדים למוסדות, עובר זמן. התעודה היחידה שקובעת היא של רופא, וגם היא איננה אומרת לאיזה קבוצה ולאיזה סוג שייך אותו נושא תעודה. זוהי גישתנו לגבי הסעיף הראשון - פעולה תחוקתית.

בחומר שהמצאנו לכם אמרנו, כי באמצעים העומדים לרשותנו, אנחנו בקושי יכולים להתגבר על הגידול הצורמלי, זאת אומרת - מידי שנה עלינו לקלוט 100 ילדים נוספים, אשר שליש מהחזקתם מתכסה על ידינו, וכרבע - מתכסה ע"י ההורים או ע"י הלשכות של הסעד. זהו גידול רגיל. אבל מה יהיה עם הרשימה הזו של הילדים שמצפים בתור זה 3-4 שנים? מספרם של ילדים אלה נשאר מספר סטטיסטי.

יש לנו הצעה שגם מלבן וגם הסוכנות ישתתפו בהקמת מוסדות כאלה. תקציב הפיתוח שלנו אינו יכול לעמוד אך ורק לסעיף זה, כי אם כן הוא מגביר את הלחץ על אפשרויות של שיפורים והתרחבויות בשטחים אחרים. הנה, למשל, עבריינים צעירים עם פסקי דין של שופטים איננו יכולים לסדר במוסדות מחוסר מקומות, והשופטים רואים בכך משום בזיון בית הדין. ואכן הם מציינים זאת. כאשר תקציב הפיתוח הוא מצומצם מאד במשרד הסעד והוא נמצא תחת לחץ של הרחבת מוסדות של ילדים מפגרים, ברור הוא שמעייפים אחרים *etc.*

במשך השנתיים האחרונות השקענו ..... לירות לרכישת שני המוסדות: רעננה והכפר השבדי. לצורך המוסד בכפר השבדי השקענו 250 אלף לירות. בקשנו מהסוכנות לדחות לנו את התשלום של 170 אלף לירות בשנה תקציבית זו, אולי היינו יכולים להתגבר בשנה זו על הצעיה הזו, אולם, לצערי, גזברות הסוכנות ענתה, כי גם הם זקוקים לכסף.

אנחנו ממליצים שהוועדה של השירותים תצביע על כך שהכנסת צריכה להגדיל את תקציב הפיתוח בשביל להרחיב את המוסדות לילדים מפגרים.

קליטת הילדים האלה והדרכה מתאימה של הפרטונל מצריכים זמן רב. אנו מקווים כי עם סיום המחקר אנו נביא בפניכם את הפעולה בהיקפה המלא.

עלינו לפתור את בעיית הרשימה של הילדים המחכים בתור במשך מספר שנים. (ב. ארדיטי: כמה ילדים מחכים בתור?) 1300 ילדים בערך. יתכן ויהיו ילדים כאלה שיפלו מתוך הרשימה הזו. יהיו כאלה שלא יהיו זקוקים

לאשפוז במוסדות סגורים. אנחנו עדים לתופעה שמשפחות התביישו להודיע על מקרה של ילד כזה במשפחה. ולדוגמה: משפחה של רופא שמחזיקה במשך שנים ילדה מפגרת. הם אינם מוציאים אותה החוצה וכו'. רק בזמן האחרון פנתה אלינו משפחה זו ובקשה לאשפוז במוסד.

כאמור, אנחנו יכולים להמליץ בעיקר על הגדלת תקציב הפיתוח. ואף אם הוא יעמוד לרשותנו, יקח זמן ממושך משום שאנחנו תלויים באחרים. הגלגלים הטכניים שפועלים, פועלים באמצעות מ.ע.צ. אחר כך ~~אם~~ מכרזים וכו'. המוסד בהעננה נעשה מהר מאד. אני מודה ומתוודה שהתגברנו על כל הקשיים בהם נתקלנו במשך זמן קצר מאד.

זאת ועוד: אנחנו עומדים לקיים את ההודעה האחרונה שלנו. משרד החינוך יחליט על פתיחת מעונות יום, ואז אנו נשתף פעולה יחד אתם. משרד החינוך עומד לפתוח את מעונות היום בחודש אוקטובר.

דרך אגב רצוני לציין, כי אנו נמצאים בחליפת סכתבים עם משרד הדואר להוצאת בול למטרה של טיפול מיוחד. דבר זה קיים במספר ארצות, ואנחנו בטוחים שנוכל להפעיל כמה וכמה ארגונים ציבוריים, ובכל הזדמנות של ברכות וכו', ידביקו את הבול המיוחד הזה, וההכנסה כולה תהיה קודש למטרות מיוחדות.

גב' ח. ליבוביץ: בקשר לפעולה החוקתית רצוני להעיר: פה דובר בגד חקיקת חוק. הרי החוק לא בא כדי להטיל סנקציות. כל חוק סוציאלי בא להגן על חלק של האוכלוסייה. מצד שני, החוק יושיט עזרה לרשות המקומית ולמשפחות הילדים שאינם יכולים לשאת בעול; בחוק מוטל החובה של הטיפול בילדים אלה על הממשלה, ואין להשאיר את השירות הזה לציבוריות מסוימת. אם ועדת השירותים תקבל זאת, הרי שלא צריכה להיות התנגדות לצד החוקי.

שלבי הביצוע אותם הצענו הם: כיצד לנקוט באמצעים למען לטפל בילדים המפגרים; הצענו כל מיני שלבים האמורים פה, ואין צורך לחזור עליהם פעם נוספת.

באנגליה קיים חוק כזה מאז שנת 1913. וכמעט בכל ארצות אירופה יש חוק כזה שמגן על הילד המפגיר קשה.

אמרנו כי רישום ילד מפגיר זהו יסוד לביצוע החוק. באנגליה, רישום זה מוטל על הרשות המקומית, ומשרד הבריאות מבצע את החוק.

ההגדרה של אידייוטיים, היא: בני אדם הלקויים בפייגור שכלי במידה כזאת שאינם מסוגלים לשמור על עצמם מפני סכנות פיסיית רגילות.

בחוק החינוך 1944, סעיף 57(4), אומר: לצורך סעיף זה, יחשב ילד כלקוי בהגבלה שכלית בעלת אופי והיקף כזה ההופך אותו לבלתי מסוגל לקבל חינוך בבית ספר - לא רק את האופי וההיקף להגבלתו הם כאלה ההופכים אותו בלתי מסוגל לקבל חינוך, כי אם גם אם הם כאלה ההופכים את חינוכו בחברת ילדים אחרים לבלתי כדאי, אם מבחינת תועלתו הוא או תועלתם הם.

הסבל של המשפחות הוא גדול וחריף מאד, ולכן חשבנו שהגיע הזמן לבצע זאת. יש פה תיקון יעיל ומיון יעיל בשטח זה. ועל אף הכל איננו מציעים לנקוט בסנקציות; גם החוק האנגלי איננו נוקט בסנקציות, אלא הוא מטיל חובת הרישום. גם אנחנו יכולים ללכת בדרך זו.

היו"ר מ. ארם: כיון יתר הטענות שהשמיעו כאן, היתה טענת חבר הכנסת הראל אשר אמר, כי אם תהיה חובת רישום, התביעה מצד ההורים תהיה גדולה ולמטרה זו אין כסף. לעומת זה משרד הסעד, אשר הוא צריך לחשוש מפני זה, אומר כי הוא מוכן לכך. (ב"צ הראל: כן) מעוניין בקלינטורה גדולה). גם כופאים בלי חולים אינם יכולים להתקיים.

לי יש הרושם שחובת הרישום בצורה שנאמרה כאן היא טובה. הושבני שמקרים רבים של ילדים הנם דפקטיביים מיום היוולדם. פירוש הדבר שכך נולדו. ברור שבימים הראשונים קשה לקבוע, אולם כעבור שלשה-ארבעה ימים אפשר לקבוע זאת. מדוע לא יהיה רשום מקרה כזה בבית החולים? הבעיה היא, כיצד לקחת את כרטיס הרישום כדי שהוא יימסר לרשות מוסמכת על מנת להמשיך בטיפולו של הילד?

נכון, יש דבר אחד שפוגם במקצת והוא, ישנם הורים רבים שצוהעים ממקרה כזה. אבל לאחר כמה שנים הם מתאוששים ומודיעים על מקרה כזה. ישנם הורים רבים, אשר מבחינה סוציאלית הם אמידים, והם משוועים לעזרה. זה חדל להיות פגם כשרואים שהילד מזדקק לעזרה.

מר ברסלע אמר כי ישנם 1300 מקרים, אולם כשאתה בא בדברים עם הארגון הם אומרים שישנם 3000 מקרים. מאחר שאיננו יודעים מה גודל הפגיעה, מה הם סוגי הילדים הדפקטיביים ולא אגרסיביים, ודאי יש צורך להטיל את חובת הרישום. מקרה כזה הורס את המשפחה.

אני יודע שמלבדן רוצה להיכנס לעניין זה, אולי משום שהוא פתר את בעיית חולי השחפת. אם כן, שישאו ברכה.

יש לטדך את עניין הרישום ואינני מוצא שום פסול בכך.

סעיף 8 שבמסקנות אומר: ועדת השירותים הציבוריים תקבע ועדת משנה קבועה לטיפול בביעה כאובה זו. פירוש הדבר שאנו הופכים להיות זרוע מבצעת, ובזה אני מצדיק את התנגדותו של חבר הכנסת הראל.

זאת ועוד: לא ברורה לי העניין של מפעל הפיס, לא מפני שאין צורך בכסף. ברגע שאנו נרחיב את המסגרת של מפעל הפיס - מחוץ לבתי-החולים ובתי-הספר - ודאי יימצאו בעיות אחרות שגם אותן ירצו להכניס למסגרת זו.

ב. ארדיטי: אני מצטער שלא הייתי בישיבה הקודמת, ולא ידעתי מה היה הדיון אז. אבל אני מבין כי הדיון התנהל על חובת הרישום, וכן כיצד לפתור את בעיית הילדים המפגרים. ולכן אדבר על נקודות אלה.

אני בעד חקיקת חוק, ולא אוסיף מלה לדברי קודמי. זוהי עובדה שקיימת אצלנו בעיית ילדים מפגרים, ועלינו לפתור אותה. מר ברסלע אמר כי ישנם 1300 ילדים. זוהי השערה, ואיננו יודעים את המספר הנכון. הרי איננו יכולים להתחיל באיזון שהיא פעולה אם איננו יודעים את המספר המדויק של ילדים אלה. כמו כן איננו יודעים את דרגותיהם וכו'. את כל הפרטים הללו אנו חייבים לדעת.

גב' ליבוביץ אמרה, כי כמעט אין מדינה באירופה שאין לה חוק כזה. למה לנו אין חוק כזה? ארץ ישראל זו ארץ של עליה. מגיעים אלינו מכל הארצות, ואנו צריכים להיות מצויידיים בחוק כזה. לכן אני מציע לבחור ועדת משנה ולהתחיל בחוק זה.

ועוד דבר: לדעתי קשה יהיה לקבל כסף למטרה זו מהממשלה. בשביל החזקת 1300 ילדים נצטרך תקציב של מיליון וחצי לירות, וגם אז תקציב זה לא יספיק משום שאין לנו מוסדות וכו'. כן צריך לקחת בחשבון שיתרוספו עוד לרשימה זו, יהיה ריבוי טבעי, וגם עולים חדשים. ואז הבעיה התקציבית תגיש קשה וחמורה - יהיה צורך בלמעלה ממיליון וחצי או שני מיליונים לירות. ומכאן אני מגיע להצעתי - עניין הבולטים.

אפשר להנהיג את בול היובנטוטה כפי שנהוג ברוב הארצות האחרות, כמו: שוויצריה, הולנד, גרמניה ועוד. מבול זה אפשר לקבל הכנסה של למעלה ממיליון וחצי לירות לשנה. אין זה מס, זהו בול אשר מי שרוצה קונה אותו. את בול קק"ל אי אפשר להדביק על מכתב הנשלח לפריס, אבל עם בול כזה אפשר לשלוח. לבול זה יש ערך ואספני הבולים רוכשים אותו. אפשר להחליף סדרות וכו'. לכן אני בעד זה, ואני רואה כי משרד הסעד מחשיב את ענין זה של הבולים, אבל משרד הדואר מתנגד לכך. אני מציע שתמונה ועדה לענין זה, על מנת להוכיח את הטוב שבהצעה זו, אין זה מס אלא זו הכנסה כספית.

בהצעה לסדר היום אותה הגשתי בזמנו, הצעתי להקים ארגון עולמי שיטפל בילדים מפגרים. זאת אפשר לארגן דרך לשכות בני-ברית בעולם. שוחחתי עם הנשיא, ד"ר ריבלין, וכן עם ד"ר לם, השופט, על בעיה זו. שנייה הסכימו לכך והם הבטיחו להושיט את מלוא עזרתם לביצוע בעיה זו. כדאי לעשות את הנסיון הזה, לדבר עם הלשכות בני-ברית, עם המשרדים הנוגעים בדבר ועוד.

ח. יהודה: מסביב לחוק ילדים מפגרים יש שתי דעות. יש כאלה שהם בעד החוק ויש שהם נגד החוק. ואני לא אדבר בעד החוק, ולהיפך - אני מצטער שמדברים נגדו.

לדעתי, כשמדברים על חוק, ההי זאת אומרת או דרך או אמצעי לחיים תקינים בחברה. אינני יודע מדוע התופעה הזו מפריעה. יכול להיות שנקודות אחרות מפריעות בצורה פיזית-מטריאליסטית. מכל מקום, זהם גם כן אומר נזק בתוך החברה.

אני מרחיק לכת ואומר, שהחוק הזה - לפי ההסבר של מר ברסלע - אם הוא יצא לפועל, הוא לא יחייב יותר מאשר רישום. ונימוקו אתו: מתוך חוסר אמצעים וחוסר תקציב. בין החוק ובין ביצועו, מתגלים חוסר אמצעים, אבל אין זה מונע הוצאת החוק בשלמותו. הנה, הוצא החוק לחולי רוח, וגם הוא לא יצא כולו לפועל.

מסתבר מדבריו של מר ברסלע, שהוא רוצה כאילו שהחוק יהיה כמסמך בידו. וזאת נשתי נקודות: לפעולה סדירה וגם לנקוט בחיפוש דרכים למציאת כספים; החוק יטיל חובת רישום בלבד, ולא יחייב אשפוז. אם כן, הרי חוק זה הוא חוק פורמטיבי. אני יודע מנסיוני כיצד מתנהלים ענינים כאלה - עבדתי בהנהלת חשבונות וראיתי, שחובה ללא זכות, היא ללא ערך וללא טעם. יוצא איפוא, שהרשות המוסמכת הזו היא רק תובעת ולא נותנת שום דבר.

ומכאן אני עובר לכיוון דבריו של היושב-ראש, באמרו שתהיה לנו לפחות סטטיסטיקה ברורה. אם כן, מה אתם רוצים לעשות - חוק סטטיסטי, כדי שנדע מה גודל האסון שלנו?

חושבני, שאנו צריכים לבצע את החוק בשלמותו, ונראה את הצד המשרדי והציבורי בחוק הזה, ולא רק הצד המשרדי על סמך משהו שרצה לעשות משהו.

י. ניצני: אנחנו סוף סוף צריכים לדעת אצל כמה משפחות יש שריפה כזו. (ב"צ הראל: לשם מה?) בכדי לעזור להן. יש משפחות שהן נשרפות ממקרים אלה. יש משפחות שאינן מגלות את הפצע שלהן ברבים, והן נשרפות בתוך תוכן. אם נדע כמה משפחות כאלה יש, הרי שנוכל לתכנן כיצד לרפא מחלה כרונית זו.

יש להתפלא שעד עכשיו משרד הסעד לא עשה את הסקר היסודי הזה, ורק עכשיו, לאחר שחברת הכנסת כפרי העלתה את הבעיה בהצעה לסדר-היום בכנסת - הענין הועלה על השולחן והציבור מחכה לתגובת הבית העליון הזה.

הועלו כאן הצעות שונות, וההצעה להעמיס זאת על מפעל הפיס לא נראית לי. מפעל הפיס עושה חיל, אוסף כספים ומבצע את המטרות שהציב לו. לדעתי, על משרד הבריאות, על משרד הסעד ועל קופות החולים השונות ומוסדות בריאות אחרים, כמו: "הדסה" ועוד, על כל אלה מוטלת חובה זו. בל נחשוב שילדים מפגרים אלה אינם מסוכנים לחברה. מי יודע מהו הגבול בין ילד מופרע מפגיר לבין זה שמבצע איזה שהוא פשע? ולא פעם אנו קוראים מקרים מעל דפי העתונות. ילד כזה צריך להיות מוגן. אם מונח ביסוד החברה שלנו הלל או העקרון שילדים צריכים לקבל את חינוכם מהחברה חינוך, - החברה צריכה לדאוג גם לחינוכם של ילדים אלה. לפיכך מפעל הפיס צריך להגיע לעזרת הבעיה הזו, ואז אנחנו מגיעים להצעותיו של חבר הכנסת ארדיטי, - בעיית הבולים בארצות האחרות.

מר ארדיטי חקר את בעיית הבולים, וזהו מקור לא אכזב. כל פקיד ממסלתי מציע בול לכל אלה שמגישים מסמך. או אדם שמקבל העתק של תעודה או איזה שהוא מסמך, ואשר שילם עבור זה אלפי לירות, הרי לא יראה בעיניו להדביק עוד בול בסך של 10 או 20 ל"י, כמה שלבו ידונו. יש לנו תקדים, והוא - בול הבטחון. משרד הדואר הדפיס בולים בסכום (כולל בול בטחון) בסכום של 100 פר". חבר הכנסת ארדיטי מציע בול וולונטרי, אשר לא יחייב.

לדעתי, אנו חייבים ללמוד בעיה זו, ואנו צריכים לגשת אליה בלב שלם.

ב"צ הראל:

הגישה של רישום חובה היא שונה למדי. אנו חייבים לגרר אותה היטב. זוהי הצעה לרישום חובה ע"י מוסדות בריאות וחינוך. כלומר, לחייב את כל בתי החולים וכל מוסדות הבריאות, לרשום המקרים. אני בעד רישום כזה; רישום כזה הוא רצוי מאד, הוא קל ואין צורך בחוק.

למשרד הבריאות יש הרשות - וזה רשום בתקנות - להודיע ברבים, כי הואיל ובזמן האחרון קרו מקרים רבים של מחלה זו וזו, על מוסדות הבריאות מוטלת חובת רישום, וזה חל גם על רופאים פרטיים. על ידי כך אפשר להגיע גם לילדים מפגרים, ואין צורך בחוק. הוועדה יכולה להמליץ בפני משרד הבריאות ומשרד החינוך להטיל חובת רישום כזה, וכמובן להטיל חובה כזו גם על רופאים פרטיים. במקרה שלא רושמים את הפרטים מוטל קנס, ולא קנס כספי. ברור שכל זה אפשר לעשות מבלי שנזדקק לחוק, וזה אף לא כרוך בהוצאות גדולות. רישום חובה של כל תושבי המדינה, זאת אומרת להטיל חובה על הורים לרשום את ילדיהם המפגרים.

כשנאמר כאן, כאילו אפשר לקבוע שהתינוק מפגיר לאחר יומיים-שלושה להיוולדו, אני רוצה לומר כי אי אפשר לקבוע זאת. התינוק עוזב את בית החולים במציגיטיס, ורק כעבור שנה אפשר לקבוע באופן סופי אם הוא ילד מפגיר.

אני נגד רישום חובה של תושבי המדינה ע"י חוק, וזאת מטעמים שונים (ש. כפרי: איש לא הציע זאת). אם כך, זה מצויין.

לדעתי, אפשר להזמין את היועץ המשפטי, ואתו אפשר להיוועץ כיצד לסדר זאת.

אני מבדיל בין חובת חינוך לבין חובת הדאגה לקיום הילדים המפגרים. ואני אומר, אם יש חובת חינוך, אזי לא צריך להוציא את הילד המפגיר. (מר ברסלע: חוק חינוך חובה חל על ילדים אשר יכולים לקבל חינוך). אני מדבר על חינוך מיוחד.

אנחנו עדיין רחוקים מקיום כל החובות הסוציאליות ולדוגמה הביאו כאן את בזיון בית הדין משום שלא מטלאים את פסקי הדין של השופטים, וזאת מתוך חוסר קליטת העבריינים. אנו צריכים למנוע זאת ולא

ליצור חוקים חדשים בזמן שיודעים מלכתחילה שאפשר למלא אותם באחוז קטן. אני נגד זה שאנו נטיל את הדאגה בידענו מראש שאיננו יכולים לבצעה.

אני מסכם ואומר: רישום חובה ע"י המוסדות - כן, ורישום חובה ע"י הציבור - לא. להטיל את הדאגה לחינוך הילדים - כן. אני מאד חסיד לענין הבול יודנטוטה, לגיוס כספים למטרות סוציאליות.

ש. כפרי: אני מאד שמחה לשמוע בישיבה זו שינוי במהלך דעות לאותן מסקנות שהוצעו בישיבה הקודמת.

חבר הכנסת הראל ואחרים לא הבינו כראוי את המסקנות שהוקראו בישיבה הקודמת, אם תקראו אותן תראו שהן בדיוק כפי שהיו בישיבה הקודמת. כתוב: יש להטיל על הממשלה וגורמים אחרים את הדאגה לטיפול במפגרים.

בקשר לשיתוף הפיס בבעיה זו, הרי זה שיתוף להקמת מוסדות יום.

אני מאשרת את גישתנו מראשית הדיון. לא רצינו לנתק בין ההורים והילד: לא רצינו לשחרר את ההורים מלדאוג לילד: רצינו לעשות זאת על מנת להקל על מוסדות הסעד. הוועדה תקבע מה הן דרכי הביצוע; לא רצינו להטיל את הדאגה על הממשלה בלבד, לא ייחסנו זאת לא בוועדת השירותים ולא בוועדת המשנה. מלכתחילה הדגשנו: רישום בבתי חולים, רישום במוסדות חינוך. ואם אתה, חבר הכנסת הראל, אומר שאין צורך בהעגשה של חובת רישום, הרי יכולני לומר שהשתתפו אתנו בוועדת המשנה נציגים משרד החינוך - גב' ברט, אשר טיפלה בבעיית העוולים פנתה לבתי החולים ובקשה אינפורמציה עליהם, לא קבלה תשובה עד היום. ופה מציינת אני שתהיה ועדה בין-משרדית שתורכב מנציגי משרד הסעד, הבריאות, החינוך והפנים, וכל אלה יחד יקבעו את דמותו של החוק.

בשאלת דרכי הטיפול - אין חלוקי דעות.

לדעתי, אנו חוטאים כלפי אלפי הורים שלא נוקטים עמדה ברורה ציבורית של השתתפות באותו הגורל המר שפקד אותם. ודוקא בגיל צעיר הטיפול בילד ע"י הדרכת הורים מועיל במידה מרובה. זו חובתנו לפנות לממשלה, להורים, לארגונים הציבוריים וכו'. אני שמעתי שלא הייתה התנגדות על פנייתנו לממשלה בקשר להקצבה נוספת. אנחנו חייבים להחדיר ללבו של משרד הסעד שזה צריך להיות אחד השלבים שהוא צריך לטפל.

אנחנו נהיה לעזרה וסעד לפני הדיון על התקציב מפני שאחרת יהיה קשה מאד.

בקשר לוועדת המשנה אשר החברים התנגדו לה, רצונני לומר כי אין זו עמדה פרינציפיונית. הצעתי זאת משום שוועדת משנה קבועה יכולה לעזור רבות.

בקשר לגיוס כספים: הפניה למשרדי הממשלה בענין זה צריכה לבוא במהרה. לא הזכרנו את בול הדואר, לא משום שאנו מתנגדים לו, אלא חשבנו שצריכה להיות צורה נאה של השתתפות העם. אני רואה דרך זו כחשובה. טרם דנו על בעיה זו באופן סופי; שר הדואר כבול ואיננו מחליט על דעת עצמו בתכנון הבולים. לכן אינני מציעה במסקנות שום דבר אשר לא נבדק במידה מספקת. מה שלא כן במפעל הפיס. הזמנו את נציג משרד הפנים אשר הוא גם הממונה על מפעל הפיס. חלילה לי מלראות זאת כהתערבות במפעל רב ערך זה, אבל אני מעירה את שימת לבו של המוסד, אשר הוא פועל למען בריאות וחינוך הילדים, גם ילדים מפגרים משתלבים באותה מסגרת.

אנחנו צריכים לקבל את המסקנות שלנו פה אחד ולעמוד על העקרונות אותם הצבנו כאן. ועדת השירותים צריכה לעמוד לרשותו של משרד הסעד על מנת להגן על בעיות תקציביות.

היו"ר מ. ארם: בשבוע הבא נדון על חוק לעבריינים צעירים.